

ТЕМА 7
ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ НА ТРАНСПОРТІ, В ГАЛУЗІ ШЛЯХОВОГО
ГОСПОДАРСТВА І ЗВ'ЯЗКУ

ПЛАН:

- 1. Порядок реагування на адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил дорожнього руху та правил, що забезпечують безпеку руху транспорту**
- 2. Алгоритм дій поліцейського у разі встановлення ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння у водія транспортного засобу**

1. Порядок реагування на адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил дорожнього руху та правил, що забезпечують безпеку руху транспорту

Відповідальність за адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил дорожнього руху та правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, передбачена главою 10 КУпАП (Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку – ст.ст. 109-142 КУпАП).

Дана група правопорушень досить велика і різноманітна, кваліфікація окремих з них вимагає спеціальних знань і тому правову оцінку таким правопорушенням, складання відповідних адміністративно-процесуальних документів та збір інших матеріалів у таких справах здійснюють уповноважені на те особи поліції.

Порушників правил дорожнього руху слід класифікувати за категоріями: пішоходи і водії; водії, які мають право керування транспортними засобами, і водії, що такого права не мають; мотоциклісти; велосипедисти; погоничі тварин; особи які керують гужовим транспортом; неповнолітні (особи від шістнадцяти до вісімнадцяти років) і дорослі тощо.

Відповідно до чинного законодавства, під транспортними засобами розуміються всі види автомобілів, мотоцикли, велосипеди трактори та інші самохідні машини, трамваї, тролейбуси, гужові вози (сани), а також інші транспортні засоби і причеми.

Серед різних порушень водіями правил дорожнього руху найбільш поширеними є порушення правил експлуатації транспортних засобів; перевищення швидкості руху, невиконання сигналів регулювання, порушення правил обгону та правил перевезення людей; невиконання водіями вимог про зупинку, залишення місця дорожньо-транспортної пригоди; перешкоджання проведенню огляду транспортних засобів; порушення правил проїзду залізничних переїздів; керування транспортними засобами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння; ненадання транспортних засобів поліцейським та медичним працівникам у невідкладних випадках: для доставки до найближчого лікувального закладу осіб, які потребують негайної медичної допомоги; для виконання службових обов'язків, пов'язаних із переслідування правопорушників, доставкою їх до органів поліції та для транспортування пошкоджених транспортних засобів.

Серед особливостей даної групи правопорушень слід виділити наступні:

- здебільшого диспозиції статей є бланкетними (відсилають до інших нормативно-правових актів, частіше до Правил дорожнього руху);

- переважно застосовуються безальтернативні санкції (сума штрафу є фіксованою);
- передбачено застосування особливого виду стягнення – штрафні бали;
- превалює застосування скороченого провадження (без складання протоколу про адміністративне правопорушення);
- існує можливість притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб;
- передбачено застосування автоматичного режиму фіксації правопорушень;
- використовується електронна форма постанови у справі про адміністративне правопорушення;
- постанова по справі набуває чинності з моменту отримання правопорушником її копії;
- передбачена можливість стягування штрафу на місці вчинення адміністративного правопорушення незалежно від розміру виключно за допомогою безготівкових платіжних пристроїв;
- розгляд справ здійснюється на місці правопорушення;
- можливе застосування особливих заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (відсторонення водія від керування, огляд на стан сп'яніння, тимчасове затримання транспортного засобу тощо);
- неповнолітні, військовослужбовці та інші особи на яких поширюється дія дисциплінарних статутів несуть відповідальність на загальних підставах;
- при розгляді справи не застосовують положення ст.ст. 33, 34, 35 КУпАП (обставини, що обтяжують/пом'якшують відповідальність);
- термін розгляду всіх справ – загальний (15 діб);
- переважним суб'єктом правопорушення є водій (спеціальний суб'єкт).

Стаття 121 КУпАП. Порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ремнями безпеки або мотошоломами

Керування водієм транспортним засобом, що має несправності системи гальмового або рульового керування, тягово-зчіпного пристрою, зовнішніх світлових приладів (темної пори доби) чи інші технічні несправності, з якими відповідно до встановлених правил експлуатація його забороняється, або переобладнаний з порушенням відповідних правил, норм і стандартів, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Керування водієм транспортним засобом, який використовується для надання послуг з перевезення пасажирів, що має несправності, передбачені частиною першою цієї статті, або технічний стан і обладнання якого не відповідають вимогам стандартів, правил дорожнього руху і технічної експлуатації, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Керування водієм транспортним засобом, що підлягає обов'язковому технічному контролю, але своєчасно його не пройшов, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частинами першою - третьою цієї статті, -

тягне за собою позбавлення права керування транспортними засобами на строк від трьох до шести місяців або адміністративний арешт на строк від п'яти до десяти діб.

Порушення правил користування ремнями безпеки або мотошоломами -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Керування водієм транспортним засобом, не зареєстрованим або не перереєстрованим в установленому порядку, його експлуатація без номерного знака або з номерним знаком, що не належить цьому засобу чи не відповідає вимогам стандартів, або з номерним знаком, закріпленим у не встановленому для цього місці, закритим іншими предметами, у тому числі з нанесенням покриття або застосуванням матеріалів, що перешкоджають чи ускладнюють його ідентифікацію, чи забрудненим, що не дозволяє чітко визначити символи номерного знака з відстані двадцяти метрів, перевернутим чи неосвітленим, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частиною шостою цієї статті, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Компете нція поліцейс ького	Вилучен ня посвідче ння водія (ст. 265-1 КУпАП)	Тимчасов е затриман ня ТЗ (ст. 265-2 КУпАП)
Ч.1	Керування водієм транспортним засобом, що має несправності системи гальмового або рульового керування, тягово-зчіпного пристрою, зовнішніх світлових приладів (темної пори доби) чи інші технічні несправності, з якими відповідно до встановлених правил експлуатація його забороняється, або переобладнаний з порушенням відповідних правил, норм і стандартів	340,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанов а	Ні	Так
Ч.2	Керування водієм транспортним засобом, який використовується для надання послуг з перевезення пасажирів, що має несправності, передбачені частиною першою цієї статті, або технічний стан і обладнання якого не відповідають вимогам стандартів, правил дорожнього руху і технічної експлуатації	680,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанов а	Ні	Так

Ч.3	Керування водієм транспортним засобом, що підлягає обов'язковому технічному контролю, але своєчасно його не пройшов	340,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанов а	Ні	Так
Ч.4	Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частинами першою - третьою ст. 121 КУпАП	Позбавлення права керування транспортними засобами на строк від 3 до 6 місяців або адміністративний арешт на строк від 5 до 10 діб	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Так	Так
Ч.5	Порушення правил користування ремнями безпеки або мотошоломами	51,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанов а	Ні	Ні
Ч.6	Керування водієм транспортним засобом, не зареєстрованим або не перереєстрованим в установленому порядку, його експлуатація без номерного знака або з номерним знаком, що не належить цьому засобу чи не відповідає вимогам стандартів, або з номерним знаком, закріпленим у не встановленому для цього місці, закритим іншими предметами, у тому числі з нанесенням покриття або застосуванням матеріалів, що перешкоджають чи ускладнюють його ідентифікацію, чи забрудненим, що не дозволяє чітко визначити символи номерного знака з відстані двадцяти метрів, перевернутим чи неосвітленим	170,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанов а	Ні	Так
Ч.7	Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частиною шостою цієї статті	255,00 грн. або громадські роботи на строк від 30 до 40 годин, з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Ні	Так

Об'єктом цього правопорушень, передбачених коментованою статтею, є безпека дорожнього руху та встановлений порядок використання транспортних засобів.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 121 КУпАП, полягає у керуванні водіями транспортними засобами, що мають несправності гальмової системи або рульового управління, або переобладнаними з порушенням відповідних правил, нормативів і стандартів, або такими, що своєчасно не пройшли державного технічного огляду. Відповідно до п. 31.1 Правил дорожнього руху технічний стан транспортних засобів та їх обладнання повинні відповідати вимогам стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища, а також правил технічної експлуатації, інструкцій підприємств-виробників та іншої нормативно-технічної документації.

Забороняється експлуатація транспортних засобів згідно із законодавством:

- а) у разі їх виготовлення або переобладнання з порушенням вимог стандартів, правил і нормативів, що стосуються безпеки дорожнього руху;
- б) якщо вони не пройшли обов'язковий технічний контроль (для транспортних засобів, що підлягають такому контролю);
- в) якщо номерні знаки не відповідають вимогам відповідних стандартів;
- г) у разі порушення порядку встановлення і використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв.

Забороняється експлуатація транспортних засобів згідно із законодавством за наявності технічних несправностей і невідповідності вимогам, що зазначені у п. 31.4. Правил дорожнього руху.

ВАЖЛИВО!!! При виявленні правопорушення за ч. 1 ст. 121 КУпАП поліцейський тимчасово затримує транспортний засіб та забороняє його експлуатацію до усунення несправностей, виявлених у процесі його огляду (ч. 2 ст. 265-2 КУпАП).

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 121 КУпАП, - це настання адміністративної відповідальності за керування водіями транспортних засобів, які використовуються для надання послуг з перевезення пасажирів, що мають несправності, передбачені ч. 1 ст. 121 КУпАП (тобто порушують п. 31.4. Правил дорожнього руху), або технічний стан і обладнання яких не відповідають вимогам стандартів, правил дорожнього руху і технічної експлуатації.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 121 КУпАП, полягає у керування водієм транспортним засобом, що підлягає обов'язковому технічному контролю, але своєчасно його не пройшов.

Періодичність проходження обов'язкового технічного контролю визначена Постановою КМУ від 30.01.2012 № 137 "Про затвердження Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу" та становить:

- для легкових автомобілів, що використовуються для перевезення пасажирів або вантажів з метою отримання прибутку, вантажних автомобілів (незалежно від форми власності) вантажопідйомністю до 3,5 тонни, причепів до них із строком експлуатації більше двох років – кожні два роки;
- для вантажних автомобілів вантажопідйомністю більше 3,5 тонни, причепів до них та таксі незалежно від строку експлуатації – щороку;
- для автобусів та спеціалізованих транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, незалежно від строку експлуатації – двічі на рік.

На кожний транспортний засіб, що пройшов обов'язковий технічний контроль і визнаний технічно справним, суб'єкт проведення обов'язкового технічного контролю складає протокол перевірки його технічного стану, який видається водію транспортного

засобу. У протоколі зазначається строк чергового проходження обов'язкового технічного контролю транспортного засобу відповідно до періодичності проходження.

Частина 4 ст. 121 КУпАП передбачає відповідальність за повторне, протягом року, порушення водіями частин першої, другої та третьої ст. 121 КУпАП.

Об'єктивна сторона ч. 5 ст. 121 КУпАП, полягає у порушення правил користування ременями безпеки або мотошоломами. Відповідно до п. 2.3 "в", "г" Правил безпеки дорожнього руху для забезпечення безпеки дорожнього руху водій зобов'язаний на автомобілях, обладнаних засобами пасивної безпеки (підголовники, ремені безпеки), користуватися ними і не перевозити пасажирів, не пристебнутих ременями безпеки. Дозволяється не пристібатися особі, яка навчає водінню, якщо за кермом учень, а в населених пунктах, крім того, водіям-інвалідам, водіям і пасажирам оперативних та спеціальних транспортних засобів і таксі. Крім того, під час руху на мотоциклі водій зобов'язаний бути в застібнутому мотошоломі і не перевозити пасажирів без застібнутих мотошоломів.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ч. 6 коментованої статті, полягає у керуванні водіями транспортними засобами, не зареєстрованими або не перереєстрованими у встановленому порядку, без номерного знака або з номерним знаком, що не належить цьому засобу чи не відповідає вимогам стандарту, або з умисно прихованим номерним знаком, номерним знаком закріпленим у не встановленому для цього місці, закритим іншими предметами, у тому числі з нанесенням покриття або застосуванням матеріалів, що перешкоджають чи ускладнюють його ідентифікацію, чи забрудненим, що не дозволяє чітко визначити символи номерного знака з відстані двадцяти метрів, перевернутим чи неосвітленим.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ч. 7 коментованої статті є повторним протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених ч. 6 цієї статті.

Суб'єктивна сторона правопорушень, передбачених коментованою статтею виражається у формі умислу або необережності.

Суб'єктом правопорушення може бути лише водій транспортного засобу. Відповідно до ст. 15 Закону України "Про дорожній рух" право на керування транспортними засобами надається: мототранспортними засобами і мотоколясками - з шістнадцятирічного віку; автомобілями всіх видів і категорій (за винятком автобусів і вантажних автомобілів, обладнаних для перевезення більше восьми пасажирів), трамваями і тролейбусами - з вісімнадцятирічного віку; автобусами і вантажними автомобілями, обладнаними для перевезення більше восьми пасажирів, - з дев'ятнадцятирічного віку.

Стаття 122 КУпАП. Перевищення встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху

Перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів більш як на двадцять кілометрів на годину, порушення вимог дорожніх знаків та розмітки проїзної частини доріг, правил перевезення вантажів, буксирування транспортних засобів, зупинки, стоянки, проїзду пішохідних переходів, ненадання переваги у русі пішоходам на нерегульованих пішохідних переходах, а так само порушення встановленої для транспортних засобів заборони рухатися тротуарами чи пішохідними доріжками, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або 50 штрафних балів.

Порушення правил проїзду перехресть, зупинок транспортних засобів загального користування, проїзд на заборонний сигнал світлофора або жест регулювальника, порушення правил обгону і зустрічного роз'їзду, безпечної дистанції або інтервалу, розташування транспортних засобів на проїзній частині, порушення правил руху

автомагістралями, користування зовнішніми освітлювальними приладами або попереджувальними сигналами при початку руху чи зміні його напрямку, використання цих приладів та їх переобладнання з порушенням вимог відповідних стандартів, користування під час руху транспортного засобу засобами зв'язку, не обладнаними технічними пристроями, що дозволяють вести перемови без допомоги рук (за винятком водіїв оперативних транспортних засобів під час виконання ними невідкладного службового завдання), а так само порушення правил навчальної їзди, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або 50 штрафних балів.

Перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів більш як на п'ятдесят кілометрів на годину, ненадання переваги в русі транспортним засобам аварійно-рятувальних служб, швидкої медичної допомоги, пожежної охорони, поліції, що рухаються з увімкненими спеціальними світловими або звуковими сигнальними пристроями, ненадання переваги маршрутним транспортним засобам, у тому числі порушення правил руху і зупинки на смузі для маршрутних транспортних засобів, а так само порушення правил зупинки, стоянки, що створюють перешкоди дорожньому руху або загрозу безпеці руху, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, що спричинили створення аварійної обстановки, а саме: примусили інших учасників дорожнього руху різко змінити швидкість, напрямок руху або вжити інших заходів щодо забезпечення особистої безпеки або безпеки інших громадян, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року.

Зупинка чи стоянка транспортних засобів на місцях, що позначені відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою, на яких дозволено зупинку чи стоянку лише транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю (крім випадків вимушеної стоянки), а так само створення перешкод водіям з інвалідністю або водіям, які перевозять осіб з інвалідністю, у зупинці чи стоянці керованих ними транспортних засобів, неправомірне використання на транспортному засобі розпізнавального знака "Водій з інвалідністю" -

тягнуть за собою накладення штрафу від шістдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Суб'єктом правопорушення в цій статті є особа, яка керувала транспортним засобом у момент його вчинення, а в разі вчинення передбачених частинами першою - третьою цієї статті правопорушень у виді перевищення обмежень швидкості руху транспортних засобів, проїзду на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху, порушення правил зупинки і стоянки, а також установлені для транспортних засобів заборони рухатися смугою для маршрутних транспортних засобів, тротуарами чи пішохідними доріжками, виїзду на смугу зустрічного руху, якщо зазначене правопорушення зафіксовано в автоматичному режимі, - юридична або фізична особа, за якою зареєстровано транспортний засіб.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Компете нція поліцейс ького	Вилучен ня посвідче ння водія (ст. 265-1 КУпАП)	Тимчасов е затриман ня ТЗ (ст. 265-2 КУпАП)
--------------------	--	----------------------------	--	--------------------------------------	--	--

Ч.1	Перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів більш як на двадцять кілометрів на годину, порушення вимог дорожніх знаків та розмітки проїзної частини доріг, правил перевезення вантажів, буксирування транспортних засобів, зупинки, стоянки, проїзду пішохідних переходів, ненадання переваги у русі пішоходам на нерегульованих пішохідних переходах, а так само порушення встановленої для транспортних засобів заборони рухатися тротуарами чи пішохідними доріжками	255,00 грн. або 50 штрафних балів	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанова	Ні	Ні
Ч.2	Порушення правил проїзду перехресть, зупинок транспортних засобів загального користування, проїзд на заборонний сигнал світлофора або жест регулювальника, порушення правил обгону і зустрічного роз'їзду, безпечної дистанції або інтервалу, розташування транспортних засобів на проїзній частині, порушення правил руху автомагістралями, користування зовнішніми освітлювальними приладами або попереджувальними сигналами при початку руху чи зміні його напрямку, використання цих приладів та їх переобладнання з порушенням вимог відповідних стандартів, користування під час руху транспортного засобу засобами зв'язку, не обладнаними технічними пристроями, що дозволяють вести перемови без допомоги	425,00 грн. або 50 штрафних балів	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанова	Ні	Ні

	рук (за винятком водіїв оперативних транспортних засобів під час виконання ними невідкладного службового завдання), а так само порушення правил навчальної їзди					
Ч.3	Перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів більш як на п'ятдесят кілометрів на годину, ненадання переваги в русі транспортним засобам аварійно-рятувальних служб, швидкої медичної допомоги, пожежної охорони, поліції, що рухаються з увімкненими спеціальними світловими або звуковими сигнальними пристроями, ненадання переваги маршрутним транспортним засобам, у тому числі порушення правил руху і зупинки на смузі для маршрутних транспортних засобів, а так само порушення правил зупинки, стоянки, що створюють перешкоди дорожньому руху або загрозу безпеці руху	510,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанова	Ні	Так
Ч.4	Порушення, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, що спричинили створення аварійної обстановки, а саме: примусили інших учасників дорожнього руху різко змінити швидкість, напрямок руху або вжити інших заходів щодо забезпечення особистої безпеки або безпеки інших громадян	680,00 грн. або позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Так	Так
Ч.5	Зупинка чи стоянка транспортних засобів на місцях, що позначені відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою, на яких дозволено зупинку чи стоянку лише	Штраф від 1020,00 грн. до 1700,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанова	Ні	Так

транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю (крім випадків вимушеної стоянки), а так само створення перешкод водіям з інвалідністю або водіям, які перевозять осіб з інвалідністю, у зупинці чи стоянці керованих ними транспортних засобів, неправомірне використання на транспортному засобі розпізнавального знака "Водій з інвалідністю"						
---	--	--	--	--	--	--

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Об'єктивна сторона правопорушень, передбачених ст. 122 КУпАП, містить такі склади:

а) перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів більш як на двадцять кілометрів на годину, порушення вимог дорожніх знаків та розмітки проїзної частини доріг, правил перевезення вантажів, буксирування транспортних засобів, зупинки, стоянки, проїзду пішохідних переходів, ненадання переваги у русі пішоходам на нерегульованих пішохідних переходах, а так само порушення встановленої для транспортних засобів заборони рухатися тротуарами чи пішохідними доріжками;

б) порушення правил проїзду перехресть, зупинок транспортних засобів загального користування, проїзд на заборонний сигнал світлофора або жест регулювальника, порушення правил обгону і зустрічного роз'їзду, безпечної дистанції або інтервалу, розташування транспортних засобів на проїзній частині, порушення правил руху автомагістралями, користування зовнішніми освітлювальними приладами або попереджувальними сигналами при початку руху чи зміні його напрямку, використання цих приладів та їх переобладнання з порушенням вимог відповідних стандартів, користування під час руху транспортного засобу засобами зв'язку, не обладнаними технічними пристроями, що дозволяють вести переговори без допомоги рук (за винятком водіїв оперативних транспортних засобів під час виконання ними невідкладного службового завдання), а так само порушення правил навчальної їзди;

в) перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів більш як на п'ятдесят кілометрів на годину, ненадання переваги в русі транспортним засобам аварійно-рятувальних служб, швидкої медичної допомоги, пожежної охорони, поліції, що рухаються з увімкненими спеціальними світловими або звуковими сигнальними пристроями, ненадання переваги маршрутним транспортним засобам, у тому числі порушення правил руху і зупинки на смузі для маршрутних транспортних засобів, а так само порушення правил зупинки, стоянки, що створюють перешкоди дорожньому руху або загрозу безпеці руху;

г) порушення, передбачені частинами першою, другою або третьою ст. 122 КУпАП, що спричинили створення аварійної обстановки, а саме: примусили інших учасників дорожнього руху різко змінити швидкість, напрямок руху або вжити інших заходів щодо забезпечення особистої безпеки або безпеки інших громадян, -

д) зупинка чи стоянка транспортних засобів на місцях, що позначені відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою, на яких дозволено зупинку

чи стоянку лише транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю (крім випадків вимушеної стоянки), а так само створення перешкод водіям з інвалідністю або водіям, які перевозять осіб з інвалідністю, у зупинці чи стоянці керованих ними транспортних засобів, неправомірне використання на транспортному засобі розпізнавального знака "Водій з інвалідністю".

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що положення КУпАП передбачають два різних склади адміністративного правопорушення: ч. 5 ст. 122 КУпАП - Зупинка чи стоянка на місцях для водіїв з інвалідністю та ч. 6 ст. 152-2 КУпАП – Паркування на місцях, призначених для водіїв з інвалідністю.

Тому поліцейському необхідно чітко розмежовувати категорії: зупинка, стоянка та паркування.

Розгляд та винесення постанов за обома правопорушеннями знаходиться в компетенції поліції (ст. 222 КУпАП).

Відповідно до Правил дорожнього руху під час вибору в установлених межах безпечної швидкості руху водій повинен урахувувати дорожню обстановку, а також особливості вантажу, що перевозиться, і стан транспортного засобу, щоб мати змогу постійно контролювати його рух та безпечно керувати ним. У разі виникнення небезпеки для руху або перешкоди, яку водій об'єктивно спроможний виявити, він повинен негайно вжити заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу або безпечного для інших учасників руху об'їзду перешкоди. У населених пунктах рух транспортних засобів дозволяється із швидкістю не більше 50 км/год (п. 12.4. Правил дорожнього руху). У житлових і пішохідних зонах швидкість руху не повинна перевищувати 20 км/год (п. 12.5. Правил дорожнього руху).

Регулювання дорожнього руху здійснюється за допомогою дорожніх знаків, дорожньої розмітки, дорожнього обладнання, світлофорів, а також регулювальниками. Світлофори призначені для регулювання руху транспортних засобів і пішоходів, мають світлові сигнали зеленого, жовтого, червоного і біло-місячного кольорів, які розташовані вертикально чи горизонтально. Сигналами регулювальника є положення його корпусу, а також жести руками, зокрема з жезлом або диском з червоним світлоповертачем.

Обгін - випередження одного або кількох транспортних засобів, пов'язане з виїздом на смугу зустрічного руху. Обгін заборонено: а) на перехресті, крім випадків, коли обганяються двоколісні транспортні засоби без бокового причепа; б) на залізничних переїздах і ближче ніж за 100 м перед ними; в) ближче ніж за 50 м перед пішохідним переходом у населеному пункті і 100 м - поза населеним пунктом; г) у кінці підйому, на мостах, естакадах, шляхопроводах, крутих поворотах та інших ділянках доріг з обмеженою оглядовістю чи в умовах недостатньої видимості; і) транспортного засобу, який здійснює обгін або об'їзд; д) у тунелях; е) на дорогах, що мають дві і більше смуги для руху в одному напрямку; є) колони транспортних засобів, позаду якої рухається транспортний засіб з увімкненим проблісковим маячком (крім оранжевого).

Безпечна дистанція - відстань до транспортного засобу, що рухається попереду по тій самій смузі, яка у разі його раптового гальмування або зупинки дасть можливість водієві транспортного засобу, що рухається позаду, запобігти зіткненню без здійснення будь-якого маневру.

ВАЖЛИВО!!! Слід звернути увагу, що положення ст. 265-2 КУпАП передбачають тимчасове затримання транспортних засобів при вчиненні правопорушень, передбачених частинами третьою, четвертою і п'ятою ст. 122 КУпАП виключно в частині порушення водіями правил зупинки, стоянки, що створюють перешкоди дорожньому руху або загрозу безпеці руху, порушення правил зупинки чи стоянки на місцях, що позначені відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою, на яких дозволено зупинку чи стоянку лише транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю.

ВАЖЛИВО!!! Зверніть увагу, що відповідно до положень Наказу МВС 1395 при вчиненні правопорушень за частинами 1-3, 5 ст. 122 КУпАП, протокол про адміністративне правопорушення не складається, поліцейським, на місці вчинення правопорушення, виноситься постанова (скорочене провадження).

Суб'єктивна сторона правопорушення полягає у наявності умислу або неосторожності.

Суб'єктом правопорушення може бути водій транспортного засобу, а за ч. 1, 5 ст. 122 КУпАП – відповідальна особа, в розуміння ст. 14-2 КУпАП.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно пам'ятати, що фіксація правопорушення за частинами 1 та 5 ст. 122 КУпАП може здійснюватися в режимі фотозйомки (відеозапису), що передбачає притягнення до адміністративної відповідальності відповідальну особу (власника ТЗ, належного користувача, керівника юридичної особи тощо) (ст. 14-2 КУпАП).

Стаття 126 КУпАП. Керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами

Керування транспортним засобом особою, яка не має при собі або не пред'явила для перевірки посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційного документа на транспортний засіб, а також поліса (договору) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката "Зелена картка"), -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Керування транспортним засобом особою, яка не має права керування таким транспортним засобом, або передача керування транспортним засобом особі, яка не має права керування таким транспортним засобом, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Керування транспортним засобом особою, стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами, -

тягне за собою позбавлення права керування транспортними засобами на строк від трьох до шести місяців.

Керування транспортним засобом особою, позбавленою права керування транспортними засобами, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка: Положення частин першої та другої цієї статті не застосовуються до осіб, які у встановленому порядку навчаються водінню транспортного засобу.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222	Компете нція поліцейс ького	Вилучен ня посвідче ння водія (ст. 265-1	Тимчасов е затриман ня ТЗ (ст. 265-2
--------------------	--	----------------------------	--	--------------------------------------	--	--

			КУпАП)		КУпАП)	КУпАП)
Ч.1	Керування транспортним засобом особою, яка не має при собі або не пред'явила для перевірки посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційного документа на транспортний засіб, а також поліса (договору) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката "Зелена картка")	425,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанова	Ні	Так
Ч.2	Керування транспортним засобом особою, яка не має права керування таким транспортним засобом, або передача керування транспортним засобом особі, яка не має права керування таким транспортним засобом	510,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанова	Ні	Так
Ч.3	Керування транспортним засобом особою, стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами	Позбавлення права керування транспортними засобами на строк від трьох до шести місяців	Суд (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Так	Так
Ч.4	Керування транспортним засобом особою, позбавленою права керування транспортними засобами	510,00 грн.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Постанова	Так, якщо не вилучалось раніше	Так

Об'єктом правопорушення є встановлений порядок отримання права на керування транспортним засобом, а також суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Право на керування транспортними засобами підтверджується відповідним посвідченням. На території України діють національні і міжнародні посвідчення на право керування транспортними засобами, що відповідають Конвенції про дорожній рух. Порядок видачі цих посвідчень установлюється Кабінетом Міністрів України.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 126 КУпАП, - це формальний склад керування транспортними засобами особами, які не мають при собі або не пред'явили для перевірки посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційного документа на транспортний засіб, а також поліса (договору) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката "Зелена картка"). Правопорушення вчинюється у формі бездіяльності.

Відповідно до вимог п. 2.1. та п. 2.4. Правил дорожнього руху, водій механічного транспортного засобу повинен мати при собі, та після зупинки, на вимогу поліцейського пред'явити для перевірки:

а) посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії;

б) реєстраційний документ на транспортний засіб (для транспортних засобів Збройних Сил, Національної гвардії, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби, Держспецзв'язку, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - технічний талон);

в) у разі встановлення на транспортних засобах пробліскових маячків та (або) спеціальних звукових сигнальних пристроїв - дозвіл, виданий уповноваженим органом МВС, а у разі встановлення пробліскового маячка оранжевого кольору на великогабаритних та великовагових транспортних засобах - дозвіл, виданий уповноваженим підрозділом Національної поліції;

г) на маршрутних транспортних засобах - схему маршруту та розклад руху; на великовагових і великогабаритних транспортних засобах та транспортних засобах, що здійснюють дорожнє перевезення небезпечних вантажів, - документацію відповідно до вимог спеціальних правил;

г) поліс (сертифікат) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Водії, які відповідно до законодавства звільняються від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на території України, повинні мати при собі відповідні підтвердні документи (посвідчення).

Відповідно до ст. 21 ЗУ "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" від 01.07.2004 № 1961 на території України забороняється експлуатація транспортного засобу без поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, чинного на території України, або поліса (сертифіката) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладеного в іншій країні з уповноваженою організацією із страхування цивільно-правової відповідальності, з якою МТ СБУ уклало угоду про взаємне визнання договорів такого страхування.

При використанні транспортного засобу в дорожньому русі особа, яка керує ним, зобов'язана мати при собі страховий поліс (сертифікат). Страховий поліс пред'являється посадовим особам Національної поліції, на їх вимогу.

У разі експлуатації транспортного засобу на території України без наявності чинного поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності особа несе відповідальність, встановлену законом.

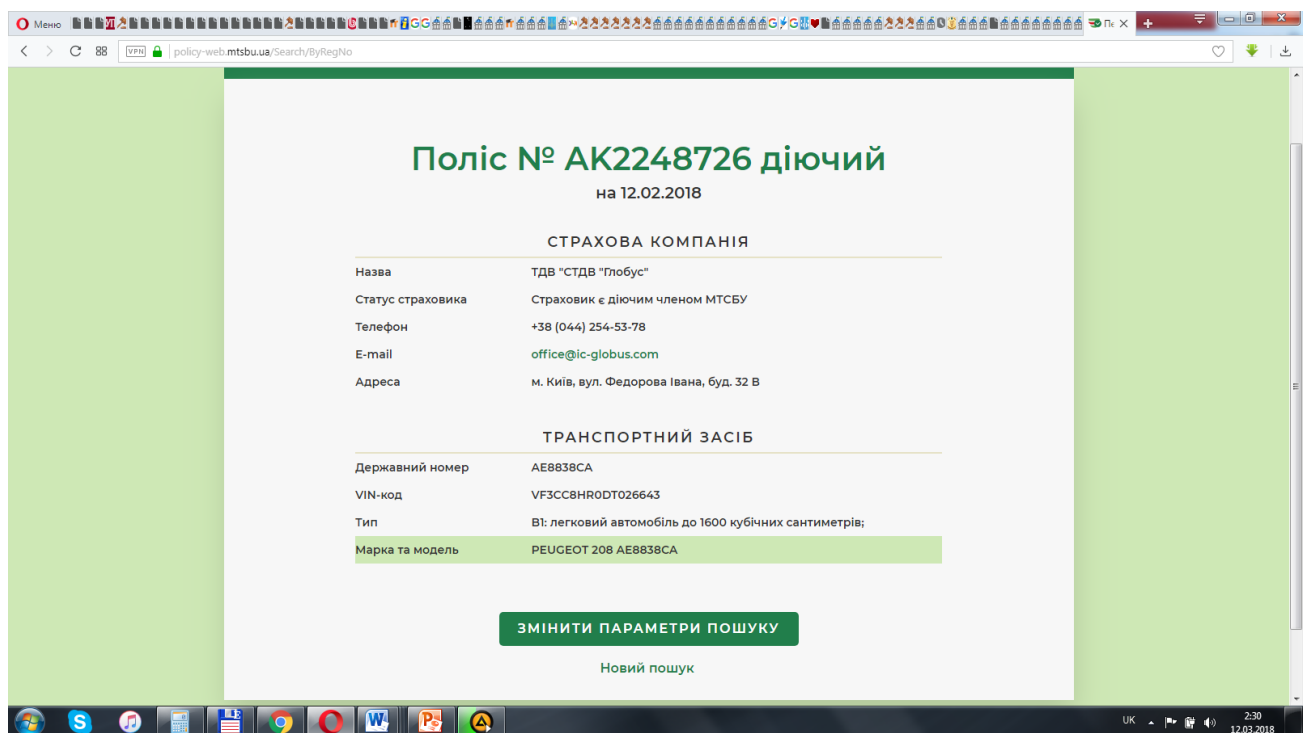
ВАЖЛИВО!!! Слід звернути увагу на певну неузгодженість законодавства в частині правових підстав поліцейського щодо перевірки наявності у водіїв полісів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Системний аналіз п. 21.2 ЗУ "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" дозволяє зробити висновок про можливість перевірки поліцейським наявності страхового полісу виключно під час складання протоколів про адміністративні правопорушення або оформлення матеріалів дорожньо-транспортних пригод.

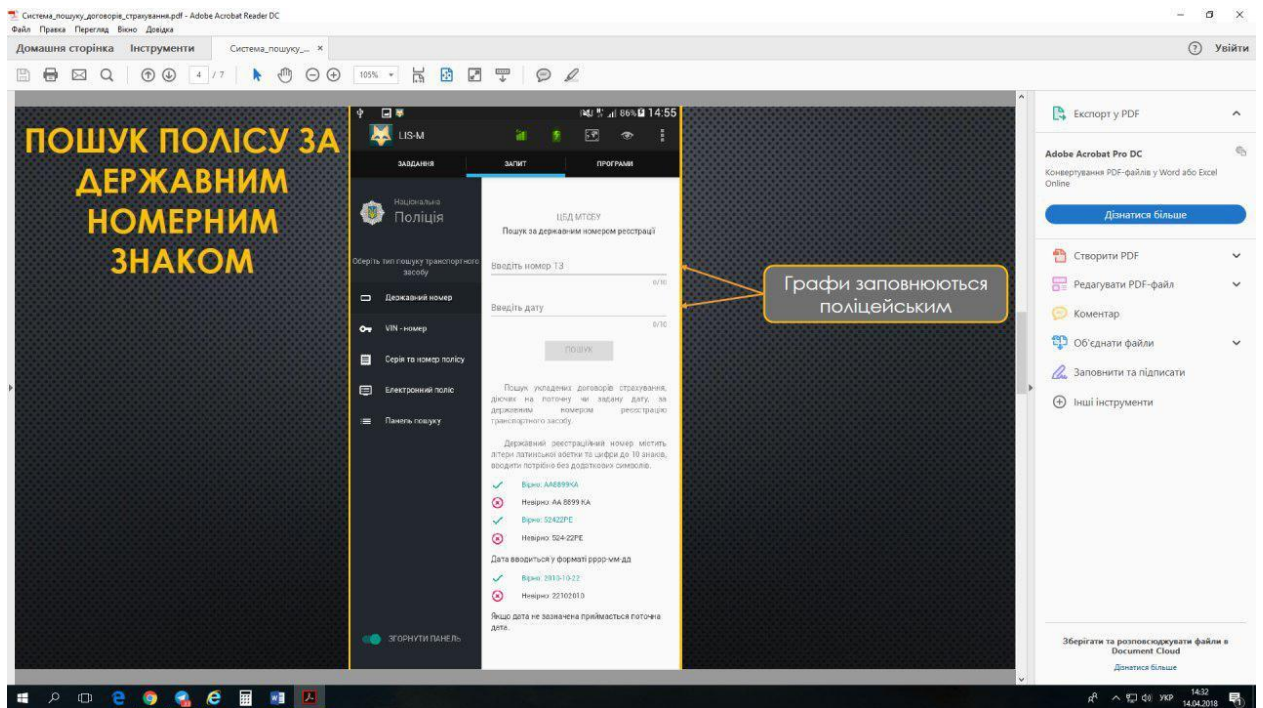
При інших обставинах, наприклад винесення постанови (під час скороченого провадження, без складання протоколу) поліцейський не має повноважень щодо контролю за наявністю поліса у водія, але даний фактор не виключає адміністративну відповідальність водія за відсутність його відсутність.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!!! Аналіз судової практики Верховного Суду щодо перегляду в касаційному порядку постанов у справах про адміністративні правопорушення за ст. 126 КУпАП свідчить, що здебільшого суди підтримують позицію щодо обов'язку водія, під час зупинки ТЗ, пред'явити для перевірки всі необхідні документи, відповідно до п.п. 2.1 та 2.4. Правил дорожнього руху, незважаючи на відсутність обов'язку складання поліцейським протоколу про адміністративне правопорушення (наприклад справа № 686/25000/16-а від 27.06.2018 – режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74992224>).

Лайфхак для поліцейського! Враховуючи законодавчу неврегульованість питання повноважень поліцейського щодо контролю за наявністю у водії договору (поліса) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів без складання протоколу про адміністративне правопорушення або оформлення матеріалів ДТП, рекомендуємо перевіряти наявність поліса на транспортний засіб за допомогою запиту до **Централізованої бази даних МТСБУ** (https://cbd.mtibu.kiev.ua/MTSBU_Pages/Tree.aspx?autoauth=true) з планшету або мобільного телефону та використовувати скрін-шот з результатами запиту в якості доказу при винесенні постанови.

Крім зазначеного, для забезпечення виконання вимог ЗУ "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" та реалізації ефективної міжвідомчої інформаційної взаємодії між Національною поліцією України та МТСБУ щодо організації обміну інформацією про договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (зі сторони МТСБУ) Національною поліцією розроблено програмне забезпечення (веб-сервіс) з можливістю отримання в режимі он-лайн (у тому числі з планшетних пристроїв працівників патрульної поліції та груп реагування патрульної поліції) актуальної інформації про чинність договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності за реквізитами: державний реєстраційний номер транспортного засобу, VIN-код транспортного засобу, серія та номер страхового поліса, що зазначено в системі ІПНП.

У випадку відмови водія пред'явити, поліцейському, для перевірки документи визначені п. 2.1. Правил дорожнього руху, рекомендується попередити водія про адміністративну відповідальність за ч. 1 ст. 126 КУпАП, у випадку подальшого ігнорування вимоги поліцейського, зафіксувати зазначені дії за допомогою боді-камери або відібрати відповідні пояснення у свідків.

ВАЖЛИВО!!! Слід звернути увагу, що відмова водія пред'явити для перевірки посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційний документ на транспортний засіб, а також поліс (договору) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката "Зелена картка") не становить складу адміністративного правопорушення за ст. 185 КУпАП (Злісна непокоря законній вимозі або розпорядженню поліцейського).
Зазначені дії водія потрібно кваліфікувати виключно за ч. 1 ст. 126 КУпАП (спеціальна норма).

Об'єктивною стороною правопорушення за ч. 2 ст. 126 КУпАП є керування транспортним засобом особою, яка не має права керування таким транспортним засобом, а так само передача керування транспортним засобом особі, яка не має права керування таким транспортним засобом.

07.12.2017 ЗУ "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів" № 2234 було внесено зміни до ст. 126 КУпАП, у зв'язку з чим частина третя набула принципово нового змісту, відповідно до якого об'єктивна сторона правопорушення за ч. 3 ст. 126 КУпАП полягає у керуванні транспортним засобом особою, стосовно якої встановлено **тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами**.

Відповідно до п. 2 ч. 9 ст. 71 ЗУ "Про виконавче провадження" за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців, державний виконавець виносить вмотивовану постанову про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

Тимчасове обмеження боржника у праві керувати транспортними засобами **не може бути застосовано** в разі:

1) якщо встановлення такого обмеження позбавляє боржника основного законного джерела засобів для існування;

2) використання боржником транспортного засобу у зв'язку з інвалідністю чи перебуванням на утриманні боржника особи з інвалідністю I, II групи, визнаної в установленому порядку, або дитини з інвалідністю;

3) проходження боржником строкової військової служби, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або якщо боржник проходить військову службу та виконує бойові завдання військової служби у бойовій обстановці чи в районі проведення антитерористичної операції;

4) розстрочення або відстрочення сплати заборгованості за аліментами у порядку, встановленому законом.

ВАЖЛИВО!!! Слід звернути увагу, що за ч. 3 ст. 126 КУпАП (керування ТЗ особою, стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами) поліцейським складається протокол про адміністративне правопорушення.

Розгляд справи та прийняття рішення, у даних справах, відноситься до компетенції суду.

Об'єктивна сторона ч. 4 ст. 126 КУпАП полягає у керуванні транспортним засобом особою, позбавленою права керування транспортними засобами.

Відповідно до ст. 30 КУпАП позбавлення наданого даному громадянину права керування транспортними засобами застосовується на строк до трьох років за грубе або повторне порушення порядку користування цим правом або на строк до десяти років за систематичне порушення порядку користування цим правом.

Позбавлення права керування засобами транспорту не може застосовуватись до осіб, які користуються цими засобами в зв'язку з інвалідністю, за винятком випадків керування в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також у разі невиконання вимоги поліцейського про зупинку транспортного засобу, залишення на порушення вимог встановлених правил місця дорожньо-транспортної пригоди, учасниками якої вони є, ухилення від огляду на наявність алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції.

У випадку виявлення посвідчення водія, яке підлягає вилученню, працівник поліції складає акт вилучення посвідчення водія (додаток 9 до Наказу МВС 1395) із зазначенням підстав такого вилучення. Акт складається у двох примірниках, один з яких вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що постанова про позбавлення права керування транспортним засобом набирає чинності з наступного дня після закінчення строку на її оскарження (10 діб з дня винесення постанови), а у випадку такого оскарження - з дня набрання законної сили рішенням за результатами такого оскарження, яке винесено за наслідками розгляду справи по суті (ч. 3 ст. 294 КУпАП).

Таким чином, ухилення особи від вилучення посвідчення водія, не призупиняє дію постанови про позбавлення права керування транспортними засобами.

У зв'язку з наведеним, під час перевірки документів, рекомендуємо проводити обов'язковий контроль (перевірку) водіїв на предмет наявності, відносно них,

Суб'єктивною стороною правопорушення, передбаченого є вина у формі прямого умислу (всі частини ст. 126 КУпАП), а так само і у формі необережності (частини 1, 2 ст. 126 КУпАП).

Стаття 130. Керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції

Керування транспортними засобами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також передача керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а так само відмова особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, -

тягнуть за собою накладення штрафу на водіїв у розмірі шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права керування транспортними засобами на строк один рік і на інших осіб - накладення штрафу в розмірі шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягне за собою накладення штрафу на водіїв у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки і на інших осіб - накладення штрафу у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яка двічі протягом року піддавалася адміністративному стягненню за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, за відмову від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, -

тягнуть за собою накладення штрафу на водіїв у розмірі двох тисяч чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права керування транспортними засобами на строк десять років і на інших осіб - накладення штрафу у розмірі двох тисяч чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого.

Вживання водієм транспортного засобу після дорожньо-транспортної пригоди за його участю алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як транспортний засіб був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання

лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду, -

тягне за собою накладення штрафу на водіїв у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб, з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки.

Керування річковими або маломірними суднами судноводіями в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а так само передача керування судном особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а також відмова осіб, які керують річковими або маломірними суднами від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права керування всіма видами плаваючих засобів на строк від одного до трьох років, або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб.

Дії, передбачені частиною п'ятою цієї статті, вчинені особами, які не мають права керування річковими або маломірними суднами, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Компете нція поліцейс ького	Вилучен ня посвідче ння водія (ст. 265-1 КУпАП)	Тимчасов е затриман ня ТЗ (ст. 265-2 КУпАП)
Ч.1	Керування транспортними засобами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також передача керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а так само відмова особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують	Накладення штрафу на водіїв у розмірі 10200, 00 грн. з позбавленням права керування транспортними засобами на строк один рік і на інших осіб - накладення штрафу в розмірі 10200,00 грн.	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Так	Так

	увагу та швидкість реакції					
Ч.2	Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених ч. 1 ст. 130 КУпАП	Накладення штрафу на водіїв у розмірі 20400,00 грн. з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки і на інших осіб - накладення штрафу у розмірі 20400,00 грн. з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Так	Так
Ч.3	Дії, передбачені ч. 1 ст. 130 КУпАП, вчинені особою, яка двічі протягом року піддавалася адміністративному стягненню за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, за відмову від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції	Накладення штрафу на водіїв у розмірі 40800,00 грн. з позбавленням права керування транспортними засобами на строк десять років і на інших осіб - накладення штрафу у розмірі 40800,00 грн. з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Так	Так
Ч.4	Вживання водієм транспортного засобу після дорожньо-транспортної пригоди за його участю алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як транспортний	Накладення штрафу на водіїв у розмірі 20400,00 грн. або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб, з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протокол	Так	Так

	засіб був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду					
Ч.5	Керування річковими або маломірними суднами судноводіями в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а так само передача керування судном особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а також відмова осіб, які керують річковими або маломірними суднами від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції	тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права керування всіма видами плавучих засобів на строк від одного до трьох років, або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП) Органи морського і річкового транспорту (ст. 225 КУпАП)	Протокол	Ні	Ні
Ч.6	Дії, передбачені частиною п'ятою цієї статті, вчинені особами, які не мають права керування річковими або маломірними суднами	тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб.	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП) Органи морського і річкового транспорту (ст. 225 КУпАП)	Протокол	Ні	Ні

Об'єктом правопорушень, передбачених ст. 130 КУпАП, є суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху і на річковому транспорті та маломірних судах.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ч. 1 коментованої статті, є керуванням транспортними засобами особами в стані сп'яніння, передачу керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані сп'яніння, так само ухилення осіб, які керують транспортними засобами, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан сп'яніння.

Під керуванням транспортними засобами або суднами слід розуміти виконання функцій водія під час руху транспортного засобу або виконання функцій інструктора-водія під час навчання практичному водінню транспортними засобами. При цьому не має значення, де і в якому місці особа керувала транспортним засобом. При вирішенні питання, чи керувала особа транспортним засобом у стані сп'яніння, необхідно мати на увазі, що під станом сп'яніння розуміється не тільки алкогольне, але також і наркотичне сп'яніння.

Відповідно до п. 2.9 "а". Правил дорожнього руху, водієві забороняється керувати транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Ухилення осіб, які керують транспортними засобами, від проходження медичного огляду є порушенням п. 2.5 Правил дорожнього руху, відповідно до яких водій повинен на вимогу поліцейського пройти в установленому порядку медичний огляд з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Встановлення у правопорушника стану сп'яніння здійснюється відповідно до Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженої наказом МВС України № 1452 від 09.11.2015.

Огляду на стан сп'яніння підлягають водії транспортних засобів, щодо яких у поліцейського уповноваженого підрозділу Національної поліції України є підстави вважати, що вони перебувають у стані сп'яніння згідно з ознаками такого стану.

У разі скоєння дорожньо-транспортної пригоди, унаслідок якої є особи, що загинули або травмовані, проведення огляду на стан сп'яніння учасників цієї пригоди є обов'язковим у закладі охорони здоров'я.

Ознаками алкогольного сп'яніння є:

- 1) запах алкоголю з порожнини рота;
- 2) порушення координації рухів;
- 3) порушення мови;
- 4) виражене тремтіння пальців рук;
- 5) різка зміна забарвлення шкірного покриву обличчя;
- 6) поведінка, що не відповідає обстановці.

Ознаками наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, є:

- 1) наявність однієї чи декількох ознак стану алкогольного сп'яніння (крім запаху алкоголю з порожнини рота);
- 2) звужені чи дуже розширені зіниці, які не реагують на світло;
- 3) сповільненість або навпаки підвищена жвавість чи рухливість ходи, мови;
- 4) почервоніння обличчя або неприродна блідість.

Огляд на стан сп'яніння проводиться:

– поліцейським на місці зупинки транспортного засобу з використанням спеціальних технічних засобів, дозволених до застосування МОЗ та Держспоживстандартом;

– лікарем закладу охорони здоров'я (у сільській місцевості за відсутності лікаря – фельдшером фельдшерсько-акушерського пункту, який пройшов спеціальну підготовку).

У разі відмови водія транспортного засобу від проходження огляду на стан сп'яніння **на місці зупинки транспортного засобу або його незгоди з результатами огляду, проведеного поліцейським**, такий огляд проводиться в найближчому закладі охорони здоров'я, якому надано право на його проведення відповідно до ст. 266 КУпАП.

Огляд водія (судноводія) на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, проводиться з використанням спеціальних технічних засобів поліцейським у присутності двох свідків. Не можуть бути залучені як свідки поліцейські або особи, щодо неупередженості яких є сумніви.

У разі незгоди водія (судноводія) на проведення огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, поліцейським з використанням спеціальних технічних засобів або в разі незгоди з його результатами огляд проводиться в закладах охорони здоров'я. Перелік закладів охорони здоров'я, яким надається право проведення огляду особи на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, затверджується управліннями охорони здоров'я місцевих державних адміністрацій. Проведення огляду осіб на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, **в інших закладах забороняється**.

Огляд осіб на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, здійснюється в закладах охорони здоров'я **не пізніше двох годин з моменту встановлення підстав для його здійснення**.

Огляд у закладі охорони здоров'я та складення висновку за результатами огляду проводиться в присутності поліцейського. Кожний випадок огляду осіб на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, у закладі охорони здоров'я реєструється в порядку, визначеному спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

Огляд особи на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, проведений з порушенням вимог цієї статті, вважається недійсним.

Суб'єктивна сторона правопорушень, передбачених коментованою статтею, характеризується наявністю прямого умислу.

Суб'єктом правопорушень, є водії транспортних засобів, судноводії, фізичні особи, які досягли 16-ти років.

2. Алгоритм дій поліцейського у разі встановлення ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння у водія транспортного засобу

Дії поліцейського на місці зупинки:

1. При виявленні у водія ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції водій в обов'язковому порядку підлягає відстороненню від керування, в порядку визначеному ст. 266 КУпАП.

У разі відсторонення особи від керування транспортним засобом можливість керування цим транспортним засобом надається уповноваженій нею особі, яка має посвідчення водія відповідної категорії та може бути допущена до керування транспортним засобом.

2. Водієві пропонується пройти огляд на стан алкогольного сп'яніння на місці зупинки за допомогою спеціальних технічних засобів (алкотесторів-драгерів).

Перед проведенням огляду на стан сп'яніння поліцейський інформує особу, яка підлягає огляду на стан сп'яніння, про порядок застосування спеціального технічного засобу та на її вимогу надає сертифікат відповідності та свідоцтво про перевірку робочого засобу вимірювальної техніки.

3. Огляд на стан алкогольного сп'яніння на місці за допомогою спеціальних технічних засобів проводиться поліцейським, у присутності двох свідків. Не можуть бути залучені як свідки поліцейські або особи, щодо неупередженості яких є сумніви.

4. Результати огляду на стан сп'яніння водія транспортного засобу, проведеного поліцейським, зазначаються в Акті огляду на стан алкогольного сп'яніння з використанням спеціальних технічних засобів (Додаток № 2 до Наказу МВС № 1452).

Акт огляду складається у двох примірниках, один з яких вручається водію, а другий залишається у поліцейського та/або долучається до протоколу про адміністративне правопорушення у разі встановлення стану сп'яніння.

Якщо технічними характеристиками спеціального технічного засобу передбачається роздрукування на папері його показників, ці результати долучаються до протоколу про адміністративне правопорушення.

5. У разі незгоди водія з результатами проведеного огляду на місці зупинки за допомогою спеціальних технічних засобів, водій направляється до найближчого закладу охорони здоров'я для проведення огляду на стан сп'яніння.

6. Крім того, водій направляється до закладу охорони здоров'я у випадках:

- відмови від проходження огляду на стан алкогольного сп'яніння на місці за допомогою спеціальних технічних засобів;

- наявності підстав вважати, що водій транспортного засобу перебуває у стані наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

7. У такому разі, поліцейський складає направлення на огляд водія транспортного засобу з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції (Додаток № 1 до Наказу МВС № 1452).

8. З метою забезпечення достовірності результатів огляду водіїв транспортних засобів, які мають бути оглянуті в закладах охорони здоров'я, поліцейський забезпечує доставку цих осіб до найближчого закладу охорони здоров'я не пізніше ніж протягом двох годин з моменту виявлення підстав для його проведення.

Водієві пропонується проїхати з поліцейськими до найближчого закладу охорони здоров'я, де можливо провести такий огляд. Допуск до керування транспортним засобом такий особі не надається. У випадку намагання продовжити керування, в тому числі, з метою проходження огляду, автомобіль блокується, водій попереджається про адміністративну відповідальність за вчинення злісної непокори законній вимозі або розпорядженню поліцейського (ст. 185 КУпАП)

9. У разі зволікання водія з доставленням до закладу охорони здоров'я для проведення огляду або його категоричної відмови від проходження такого огляду, його дії потрібно кваліфікувати як відмову від проходження огляду (ст. 130 КУпАП). Зазначена відмова повинна бути зафіксована двома свідками (допустимі особи, які були залучені для проведення огляду на місці за допомогою спеціальних технічних засобів) або за допомогою боді-камери.

10. Про відмову водія від проходження огляду на стан сп'яніння складається протокол про адміністративне правопорушення, відповідно до вимог ст. 256 КУпАП та Наказу МВС № 1395 від 07.11.2015. В протоколі обов'язково зазначаються ознаки сп'яніння та дії водія щодо ухилення від огляду (порушення п. 2.5. Правил дорожнього руху).

При складанні протоколу про адміністративне правопорушення, посвідчення водія не повертається. Відповідно до ст. 265-1 КУпАП, посвідчення водія вилучається, водієві видається тимчасовий дозвіл на право керування транспортним засобом строком до трьох місяців з дати вилучення посвідчення (Додаток № 8 до Наказу № 1395).

У тимчасовому дозволі на право керування транспортним засобом з лицьового боку перекреслюються категорії транспортних засобів, права на керування якими водій не має, а також робляться такі записи:

- дата тимчасового вилучення посвідчення водія;
- посада, прізвище поліцейського, номер його нагрудного знака;
- дата вчинення правопорушення;
- серія та номер протоколу про адміністративне правопорушення;
- стаття КУпАП, за якою складено протокол про адміністративне правопорушення, санкція якої передбачає накладення адміністративного стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортним засобом.

11. Поліцейський може прийняти рішення про тимчасове затримання транспортного засобу водія (ст. 265-2 КУпАП).

У разі якщо розміщення транспортного засобу суттєво перешкоджає дорожньому руху або транспортний засіб розміщений на місцях, призначених для зупинки, стоянки, безоплатного паркування транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю поліцейський приймає рішення про доставлення такого транспортного засобу для зберігання на спеціальний майданчик чи стоянку за допомогою спеціального автомобіля – евакуатора.

Після прибуття евакуатора поліцейський у присутності двох свідків і представника підприємства, установи або організації, яким належить евакуатор, складає акт огляду та тимчасового затримання транспортного засобу (Додаток 9 до наказу МВС № 1395).

Дії поліцейського у закладі охорони здоров'я:

12. Огляд у закладах охорони здоров'я щодо виявлення стану сп'яніння проводиться лікарем закладу охорони здоров'я (у сільській місцевості за відсутності лікаря – фельдшером фельдшерсько-акушерського пункту), який пройшов тематичне удосконалення за відповідною програмою згідно з чинним законодавством.

13. Після прибуття до закладу охорони здоров'я, поліцейський ознайомлює лікаря (фельдшера) з документами, що посвідчують особу водія, який оглядається (паспорт, особисте посвідчення, посвідчення водія тощо) (за наявності).

Відсутність документів не може бути причиною для відмови у проведенні огляду на стан сп'яніння. У цьому разі в акті медичного огляду з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції (Додаток № 3 до Наказу № 1452), зазначаються дані щодо зовнішнього вигляду особи, яку оглядають, а також те, що дані про цю особу записані з її слів. У разі надходження документів дані про оглянуту особу долучаються до акта медичного огляду.

14. Огляд у закладі охорони здоров'я та складення висновку за результатами огляду проводиться в присутності поліцейського.

Зразки біологічного середовища для лабораторного дослідження відбираються у дві ємності. Вміст однієї ємності використовується для первинного дослідження, вміст другої ємності зберігається протягом 90 днів.

Проведення лабораторних досліджень на визначення наркотичного засобу або психотропної речовини обов'язкове.

Предметом дослідження біологічного середовища можуть бути кров, слина, сеча та змиви з поверхні губ, шкірного покриву обличчя і рук.

15. Висновок щодо результатів медичного огляду особи на стан сп'яніння складається в усіх випадках безпосередньо після огляду особи у трьох примірниках: перший примірник видається під підпис поліцейському, який доставив дану особу на огляд, другий видається оглянутій особі, а третій залишається в закладі охорони здоров'я.

Відсутність бланків акта медичного огляду на стан сп'яніння та висновку щодо результатів медичного огляду особи на стан сп'яніння не може бути приводом для відмови в огляді на стан сп'яніння.

16. Після отримання висновку щодо результатів медичного огляду особи на стан сп'яніння (у випадку підтвердження стану сп'яніння) поліцейський складає протокол про адміністративне правопорушення ст. 130 КУпАП (порушення п. 2.9 "а" Правил дорожнього руху). До протоколу додається: отриманий висновок, пояснення свідків, пояснення правопорушника, рапорт поліцейського, акт огляду на стан алкогольного сп'яніння з використанням спеціальних технічних засобів (за наявності), роздруківка алкотестера (за наявності), фото-відео матеріали (за наявності) тощо.

Про тимчасове вилучення посвідчення водія робиться запис у протоколі про адміністративне правопорушення.

17. Матеріали адміністративної справи разом з вилученим посвідченням водія передаються до підрозділу адміністративної практики.